

Michał Paszkowski

Finlandia: rezygnacja z dostaw LNG z Federacji Rosyjskiej

Finlandia, jako pierwsze państwo Unii Europejskiej, zrezygnowała z dostaw gazu ziemnego w formie LNG z Federacji Rosyjskiej. Tego typu decyzja była następstwem wejścia w życie czternastego pakietu sankcji nałożonych na Rosję w związku z pełnowymiarowym atakiem na Ukrainę w lutym 2022 r. Rezygnacja z importu surowca z tego kierunku jest potwierdzeniem negatywnej oceny działań Rosji na Ukrainie, a także konsekwencją działań na rzecz dywersyfikacji źródeł oraz kierunków dostaw gazu ziemnego.

Sankcje wobec Rosji. Dotychczas w związku z pełnowymiarową wojną na Ukrainie państwa Unii Europejskiej wprowadziły łącznie czternaście pakietów sankcji wobec agresora. Kilka z nich obejmowało kwestie energetyczne, przy czym przez długi czas nie wprowadzano żadnych obostrzeń dotyczących handlu gazem ziemnym, dostarczanego zarówno drogą lądową, jak i morską (LNG). Co ważne, w 2023 r. import tego surowca do państw UE z Rosji wzrósł i odpowiadał łącznie za ok. 15% dostaw wobec 8% w 2022 r. Wzrost ten był efektem znacznych dostaw rosyjskiego LNG do Hiszpanii, Portugalii, Francji oraz Belgii. Ostatecznie 24 czerwca 2024 r. wprowadzono kolejny pakiet sankcji, który w obszarze rynku gazu ziemnego ograniczył możliwość przeładunku rosyjskiego gazu ziemnego z przeznaczeniem do państw trzecich (zakaz reeksportu LNG). Dodatkowo UE wprowadziła zakaz finansowego, materiałowego oraz technologicznego wspierania zarówno nowych, jak i trwających rosyjskich inwestycji w zakresie LNG (w tym Arctic LNG 2 i Murmańsk LNG). Jednocześnie wprowadzono ograniczenia importowe na LNG poprzez terminale UE niepodłączone do systemu gazu ziemnego.

Rynek gazu ziemnego. Finlandia jest stosunkowo niewielkim konsumentem gazu ziemnego w Europie (ok. 2,6 mld m³ w 2021 r.), przy czym zapotrzebowanie na surowiec znacząco spadło w 2022 r. z uwagi na wysokie ceny gazu ziemnego na giełdach międzynarodowych, a jednocześnie wojnę rosyjsko-ukraińską (50% mniej niż w 2021 r.). W nowych uwarunkowaniach międzynarodowych wiele przedsiębiorstw starało się zastąpić dotychczasowe źródło wytwarzania energii elektrycznej lub ciepła innymi nośnikami energii (węgiel, biomasa). Od początku 2023 r. obserwowany jest jednak ponowny wzrost konsumpcji w efekcie spadku cen gazu ziemnego na giełdach międzynarodowych, stabilizacji na rynku LNG w Europie oraz dużej dostępności gazu ziemnego na kontynencie.

Reakcja na sankcje. W efekcie wejścia w życie czternastego pakietu sankcji 25 czerwca 2024 r. państwowa firma Gasum z Finlandii poinformowała, że nowe obostrzenia „stanowią przytłaczającą przeszkodę w zakupie lub imporcie rosyjskiego LNG do terminali, które nie są podłączone do sieci gazowej”. Tego typu sytuacja sprawiła, że spółka od 26 czerwca 2024 r. zrezygnowała z dostaw gazu ziemnego z Federacji Rosyjskiej. Dotychczas import odbywał się w oparciu o umowy długoterminowe pomiędzy spółkami Gasum i Gazprom Export, które zostały zawarte jeszcze przed wybuchem wojny na Ukrainie i obejmowały dostawy (nawet 2-3 ładunki LNG miesięcznie) do terminali w Pori i Tornio. Oba terminale nie są podłączone do krajowej sieci przesyłowej w przeciwieństwie do terminalu w Inkoo (uruchomionego w 2023 r.), który nigdy nie odebrał ładunku z Rosji. Rosja wstrzymała dostawy gazu ziemnego do Finlandii drogą lądową w 2022 r., gdyż rząd w Helsinkach nie zgodził się na płatność za surowiec w walucie rosyjskiej. Dostawy do pierwszych dwóch terminali regazyfikacyjnych odbywały się przede wszystkim z rosyjskiego portu Wysock w Zatoce Fińskiej, gdzie znajduje się terminal skraplania gazu ziemnego należący do rosyjskiej spółki Novatek.

Komentarz

- Decyzja spółki Gasum jest kontynuacją wysiłków Finlandii na rzecz całkowitej rezygnacji ze współpracy energetycznej z Federacją Rosyjską. Rząd w Helsinkach na forum UE wielokrotnie podnosił

potrzebę wprowadzenia sankcji na import gazu ziemnego w formie LNG z Rosji. Bez tego typu regulacji samodzielnie nie podejmowano kroków w kierunku zerwania umów w obawie o możliwość wystąpienia spółek rosyjskich z wnioskiem o arbitraż międzynarodowy.

- Rezygnacja z dostaw gazu ziemnego wpłynie na wzrost importu gazu ziemnego z innych kierunków, w tym przede wszystkim USA, Norwegii, Litwy (reeksport ładunków np. z Norwegii lub USA), Egiptu oraz Algierii. Co ważne, jeszcze w 2023 r. Federacja Rosyjska była drugim, po USA, dostawcą surowca w formie LNG do Finlandii, z udziałem na poziomie 32%.
- Oba terminale – w Pori i Tornio – posiadają niewielkie zdolności importowe uwarunkowane pojemnościami magazynowymi (odpowiednio 0,3 mld m³ i 0,5 mld m³ rocznie). W szczególności drugi z nich, położony w północnej części państwa, był wykorzystywany przede wszystkim na lokalne potrzeby. Oba terminale LNG nie są podłączone do sieci gazowej znajdującej się na południu państwa (zasilanie wysp), dzięki czemu mogą wstrzymać dostawy surowca z Rosji w ramach nowego pakietu sankcji.